

Kladem práce je její originální téma. Prózám Petra Eidlera (Petra Balajky) dosud v akademické sféře nebyl věnován zájem a unikaly i pozornosti literární kritiky. Přitom jde o osobnost dlouhodobě literárně a publicistickou činnou. Vybraná trojice detektivních románů vydaná v letech 2015 až 2018 je spojena nejen postavou detektiva (zároveň vypravěče), ale i některými dalšími postavami, prostředím a hlavně židovskou tematikou. Právě to je činí jedinečnými v současné české (jinak dost početné) produkci detektivního a kriminálního žánru.

Lucie Svítilová v úvodních stručných kapitolkách charakterizuje detektivní prózu (opírá se hlavně o Chestertona, Todorova a Horvátha, uvádí také Jarešovy a Mandysovy Dějiny české detektivky) a připomíná zvláště Karla Čapka a Josefa Škvoreckého. Tato rekapitulace je jistě možná, určitým problémem je však to, že v následujících rozsáhlejších analytických kapitolách je až na výjimky (poručík Borůvka jako nositel civilní české tradice detektivů; zmínka o kompozici v Eidlerových románech) jen málo využita.

Následující části nejprve představují Eidlerovy detektivky obecně a poté se podrobněji zabývají třemi romány. Již jejich názvy naznačují židovské prostředí: Na šábes se nevráždí (2015), Nahá s Davidovou hvězdou (2016) a Smrt konvertity (2018). Je to jen polovina z autorových děl tohoto žánru s židovskou tematikou, ale je dobře, že se kolegyně Svítilová omezila na ně, protože tato redukce umožňuje důkladnější pohled. Ostatně leccos se v Eidlerových detektivkách opakuje a variuje, jak ukazuje také struktura práce: u každého románu začíná stručným shrnutím děje (v případě daného žánru je to patrně nezbytné) a poté věnuje pozornost prostoru a času, jednotlivým „židovským“ postavám, motivům židovské tradice, židovským stereotypům a dílčím tématům. Petr Eidler pracuje s tradičními postupy detektivních próz, ovšem jeho specifikou je právě prostředí židovské komunity a využití židovských reálií a témat. Kolegyně Svítilová myslím dobře ukazuje tyto jednotlivé motivy, například košer jídlo, šábes a jiné svátky, rituální pohřeb, konverze, odkazy k minulosti židovské menšiny (holokaust, traumatický návrat z lágrů, exil, pronásledování v době stalinismu), a vysvětluje jejich pozadí a funkci v prózách. Využívá přitom příslušnou literaturu jako jsou kolektivní monografie Cizí i blízcí, Obrazy zášti, lexikon Judaismus od A do Z, kniha Anny Hájkové o Terezínu, studie Milana Hese. Kriticky zaznamenává i problémy jako je jistá dekorativnost mluvy židovských i jiných postav, neústrojnost připomínek Terezína i tam, kde toto téma nehraje roli v řešení případu, nebo změnu původního názvu a obálku sugerující erotický román u Nahé (původně Mrtvé) s Davidovou hvězdou. Místy ovšem působí práce popisně, je asi zbytečné konstatovat, že první román je rozdělen na tři kapitoly, zatímco druhý na 33, není-li to spojeno s podrobnějším vysvětlením funkce tohoto členění. Na s. 8 je nesprávně uvedeno datum vydání knihy Na šábes se nevráždí jako 2014. Je také snad nadbytečné vysvětlovat, co je „šikse“ apod. Ve shrnutích postrádám explicitnější vyjádření názoru kolegyně Svítilové k jednotlivým románům a jejich kvalitě.

Styl a jazyk práce jsou vcelku standardní. Jen místy, domnívám se, jsou některé formulace toporné či neobratné. Například „Vnímání Helginy nesympatičnosti ostatními je demonstrováno...“ (s. 41) nebo „pro některé z nich se staly jejich touhy neodolatelnými“ (s. 63).

Vcelku práce splňuje kritéria pro diplomové práce. Doporučuji ji k obhajobě a navrhuji známku „velmi dobře“ nebo „dobře“, podle průběhu obhajoby.

